

VALTIONEUVOSTON ASETUS RAKENNERAHASTOISTA OSARAHOITETTAVIEN KUSTANNUSTEN TUKIKELPOISUUDESTA

Säädösperusta

Rakennerahasto-ohjelmakautta 2014–2020 varten annetuissa Euroopan unionin säännöksissä, jotka perustuvat yhteistyössä toteutettavan hallinnon periaatteelle, on lähtökohtana, että menojen tukikelpoisuudesta säädetään pääosin kansallisella tasolla. Jäsenvaltioille on täten asetettu velvollisuus säätää tukikelpoisuuden edellytyksistä kansallisella lainsäädännöllä, joka täydentää unionin tason asetuksia. Täydentävän lainsäädännön tavoitteena on selkeyttää toimeenpanoa ja huolehtia siitä, että tuensaa-jaa sitovasti velvoittavat säännökset ovat selkeästi todettavissa.

Kustannusten tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä on yleisasetuksessa (EU) N:o 1303/2013 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013, annettu 17. päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta), EAKR-asetuksessa (EU) N:o 1301/2013 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1301/2013 annettu 17. päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastosta ja Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin – tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta) ja ESR-asetuksessa (EU) N:o 1304/2013 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1304/2013, annettu 17. päivänä joulukuuta 2013, Euroopan sosiaalirahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta).

Edellä mainittuja Euroopan unionin säädöksiä sovelletaan suoraan rakennerahastotoimintaan. EU-säädösten ja tämän asetusehdotuksen lisäksi tukikelpoisuudesta ja sovellettavista kustannusten korvausperusteista säädetään kansallisesti pääsääntöisesti alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (8/2014) ja sen nojalla annettavassa asetuksessa, valtionavustuslaissa (688/2001) ja yritystukia koskevassa lainsäädännössä.

Alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain 3 luvun 24, 25, 27, 29 ja 30 §:ien nojalla voidaan valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä kustannusten tukikelpoisuudesta ja sovellettavista kustannusten korvausperusteista.

Lain 24 §:ssä säädetään hyväksyttävistä kustannuksista ja tuen määrästä; 25 §:ssä tuen ehdoista; 27 §:ssä takaisinperintää koskevista ilmoituksista ja menoilmoituksista; 29 §:ssä rakennerahasto-ohjelman tietojärjestelmästä ja 30 §:ssä tietojen julkisuudesta ja säilyttämisestä.

Yleiset perustelut

Nyt voimassaolevan toukokuun 12 päivänä 2011 rakennerahastoista osarahoitettavien menojen tukikelpoisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksiä ehdotetaan uudistettavaksi. Asetuksella olisi tarkoitus antaa kansalliset säännökset tukikelpoisista kustannuksista, yksinkertaistetuista kustannusmalleista sekä tehdä eräitä muutoksia ja tarkennuksia nyt voimassa olevaan valtioneuvoston asetukseen. Muutokset johtuvat pääosin uuden ohjelmakauden Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman toimeenpanosta sekä Euroopan unionin lainsäädännön muutoksista ja kehityksestä. Tarkennustarpeet ovat tulleet esille rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanossa ja oikeuskäytännössä.

Annettavien säännösten tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa sekä tuensaajan että välittävien toimielinten menettelyitä. Ohjelman tehokas täytäntöönpano edellyttää, että rakennerahastoista osarahoitettavissa hankkeissa noudatettaisiin yhdenmukaisia tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä. Nyt voimassa oleva asetus ehdotetaan kumottavaksi kuitenkin siten, että niiden rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon, joka alkanut ennen nyt ehdotetun asetuksen voimaantuloa, sovellettaisiin nyt kumottavaksi ehdotettua asetusta.

Asetusehdotus ehdotetaan jaettavaksi lukuihin. Ensimmäiseksi luvuksi ehdotetaan yleisiä säännöksiä, jotka kohdistuvat tuen myöntämisen edellytyksiin ja kohdistuvat kaikki tuensaajiin sovellettavasta kustannusmallista huolimatta. Toiseen lukuun ehdotetaan otettavaksi tyhjentävästi säännökset yksinkertaistetuista kustannusmalleista. Kolmanneksi luvuksi ehdotetaan lukua, jossa säädettäisiin tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista, eräiden kustannusten tukikelpoisuudesta ja poistoista. Neljänneksi luvuksi ehdotetaan lukua erinäisistä säännöksistä ja voimaantulosta. Luvun pykäläehdotukset eivät sisällöltään ole sellaisia, joita voisi loogisesti yhdistää aikaisempiin lukuihin.

Rakennerahastoja koskevassa EU-lainsäädännössä on useita tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä, joiden soveltamisen edellytyksenä on, että asiasta on säädetty kansallisesti. Tällaisia säännöksiä ovat muun muassa yksinkertaistettuja kustannusmalleja koskevat Euroopan unionin säännökset. Yksinkertaistetuilla kustannusmalleilla tarkoitetaan yleisasetuksen 67 artiklan b-d kohtien mukaisia vakioyksikkökustannuksia, kertakorvauksia ja kiinteämääräistä rahoitusta, josta käytetään kansallisesti nimitystä prosenttimääräisinä korvattavat kustannukset (flat rate).

Yleisasetuksen lisäksi ESR-asetuksella on annettu rahastokohtaisia täydentäviä säännöksiä yksinkertaistetuista kustannusmalleista. EAKR-asetukseen ei sisälly vastaavia täydentäviä säännöksiä. Tästä johtuen sovellettavat kustannusmallit ovat rahastokohtaisesti toisistaan poikkeavia. Prosenttimääräisinä korvattavissa kustannuksissa rahastokohtaiset eroavaisuudet tässä asetusehdotuksessa esitettävissä prosentiosuuksissa johtuvat lisäksi yleisasetuksen 68 artiklan 1 a) kohdan edellyttämän oikeudenmukaisen, tasapuolisen ja todennettavan kansallisen laskentamenetelmän rahastokohtaisista eroista.

Euroopan komissio on vahvasti suositellut yksinkertaistettujen kustannusmallien käytön lisäämistä hankkeesta tosiasiallisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisen sijaan.

Yleisasetuksen 132 artiklassa on asetettu ohjelmakaudelle 2014–2020 uusi velvoite, jonka mukaan hallintoviranomaisen on varmistettava, että maksatus suoritetaan tuensaajalle 90 päivän kuluessa siitä päivästä, jona tuensaaja on esittänyt maksatushakemuksen. Rakennerahastojen ohjelmakauden 2007–2013 kokemusten perusteella yksinkertaistetut kustannusmallit ovat lyhentäneet maksatusten keskimääräistä käsittely-aikaa merkittävästi. Yksinkertaistettujen kustannusmallien käytön lisäämisen perusteena on myös vaatimus tuensaajien hallinnollisen taakan vähentämisestä sekä rakennerahasto-ohjelman hallinnon tehostamisesta.

Tässä asetusehdotuksessa yksinkertaistettuja kustannusmalleja ehdotetaan käytettäväksi pääsääntönä. Poikkeuksena olisivat hanketyypit, joihin yksinkertaistetut kustannusmallit eivät sovellu lainkaan. Muissa hankkeissa tuen myöntävä viranomainen voisi erityisen painavasta syystä poikkeuksellisesti poiketa yksinkertaistettujen kustannusmallien pääsääntöisyydestä. Tällöin kustannukset korvattaisiin hankkeesta tosiasiallisesti aiheutuvien tukikelpoisten kustannusten perusteella.

Jos jollakin hallinnonalalla on valtioneuvoston päätöksen tai kansallisen tarpeen vuoksi noudatettava tarkempaa sääntelyä kuin tässä asetuksessa, siitä säädetään asianomaisessa tukilainsäädännössä. Tällaisista säännöksistä on ilmoitettava hallintoviranomaiselle.

1 luku Yleiset säännökset

1 § Soveltamisala

Pykälään ehdotetaan säädettäväksi asetuksen soveltamisalasta. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan asetusta sovellettaisiin, ottaen huomioon sen, mitä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (8/2014) kolmannessa luvussa on säädetty, Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelmaan kuuluvien hankkeiden rahoitukseen, ellei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Yleisasetuksen 65 artiklan 1 kohdassa on säädetty siitä, että menojen tukikelpoisuus määritellään lähtökohtaisesti kansallisten sääntöjen perusteella, paitsi jos yleisasetuksessa tai rahastokohtaisissa asetuksissa on toisin säädetty.

Ohjelman toteuttamisen edellytykseksi on komissio asettanut vaatimuksen siitä, että ohjelma toteutetaan ohjelma-alueella. Ohjelman toteuttamisesta ohjelma-alueella on säädetty Euroopan aluekehitysrahaston osalta yleisasetuksen 70 artiklassa ja Euroopan sosiaalirahaston osalta ESR-asetuksen 13 artiklassa.

Yleisasetuksen 70 artiklan 1 kohdassa on säädetty siitä, että ERI-rahastoista tuettujen hankkeiden on sijaittava ohjelma-alueella. Artiklan 2 kohdassa on säädetty poikkeuksesta tähän maantieteellistä sijaintia koskevaan toteutusalueeseen. Kyseinen artikla antaa mahdollisuuden toteuttaa EAKR:sta tuettuja hankkeita koko EU:n alueella, kunhan hankkeet hyödyttävät ohjelma-alueita, hankkeet tai hanketyypit ovat seurantakomitean hyväksymiä ja niiden hallintoon, valvontaan ja tarkastukseen liittyvät velvoitteet täyttyvät. EAKR-osarahoitteisten hankkeiden tuen määrä näissä EU:n alueella toteutettavissa hankkeissa voi olla enintään 15 prosenttia ohjelmaston rahoitusosuudesta.

ESR-asetuksen 13 artiklan 2 kohdan nojalla voidaan kansainväliseen yhteistyöhön osallistuvissa ESR-hankkeissa kuitenkin hyväksyä EU:n alueella syntyneitä kustannuksia tukikelpoisiksi, jos hanke, johon nämä kustannukset sisältyvät, hyödyttää ohjelma-aluetta ja sen hallintoon, valvontaan ja tarkastukseen liittyvät velvoitteet täyttyvät. Euroopan sosiaalirahastosta voidaan myös perustelluissa tapauksissa ESR-asetuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan tukea hankkeita, joihin sisältyy EU:n ulkopuolella syntyneitä kustannuksia. Edellytyksenä on, että rakennerahasto-ohjelman seurantakomitea on hyväksynyt kyseisen hanketyypin sellaiseksi, jolle sallitaan EU:n ulkopuoliset kustannukset. EU:n ulkopuolella syntyneiden kustannusten yhteismäärä ei saa ylittää ohjelmatasolla kolmea prosenttia ESR:n koko rahoitusosuudesta.

Toiseen momenttiin ehdotetaan säännöstä asetuksen soveltamisesta tarvittaessa rahoitusvälineiden tukemiseen. Rahoitusvälineistä, niiden käyttöönottamisesta ja muun muassa niiden hallinnosta ja valvonnasta on säädetty yleisasetuksen toisen osan neljännessä osastossa. Suomen rakennerahasto-ohjelman toimintalinjassa (TL1) pk-yritystoiminnan kilpailukyky (EAKR) voidaan erityistavoitteissa 2.1 ja 3.1 käyttää aluekehitysrahaston tukea pääomasijoituksiin suoran yritysijoitustoiminnan tai rahastosijoittamisen kautta. Pääomasijoitusrahastot voivat olla valtakunnallisia tai alueellisia rahastoja. Pääomasijoitustoimintaa koskevaa sääntelyä ei ole tässä vaiheessa mahdollista sisällyttää asetusehdotukseen, koska se poikkeaa periaatteiltaan avustusmuotoisesta tuesta ja koska valtioneuvoston lainsäädännön uudistus on kesken.

Yleisasetuksen 37 artiklan mukainen ennakoarviointi tulee laatia ennen pääomasijoitustoiminnan aloittamista. Siinä yhteydessä on myös tarkoitus varmistua siitä, että toiminnassa noudatetaan EU:n lainsäädäntöä ja täydennetään tätä asetusta rahoitusvälineiden käytön osalta.

2 § Määritelmät

Pykälään ehdotetaan otettavaksi kaksi määritelmää selkeyttämään toimeenpanoa. Yleisasetuksessa käytetään sanaa meno. Rakennerahastolainsäädännössä sanaa kustannus käytetään yleisesti kuvaamaan tukikelpoisia eriä. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että kustannuksella tarkoitetaan tässä asetuksessa menoa tai sen osaa.

Yleisasetuksessa käytetään sanaa toimi. Voimassaolevassa kansallisessa valtioneuvoston asetuksessa on toimea koskeva määritelmä, jonka mukaan toimella tarkoitetaan hanketta tai hankekokonaisuutta. Yleisessä kielenkäytössä ja kansallisessa tukilainsäädännössä käytetään sanaa hanke. Kansallisen tukilainsäädännön yhdenmukaistamiseksi on asetusehdotuksessa käytetty sanaa hanke, jonka merkitys on vakiintunut hankehallinnossa ja tuensaajien piirissä.

3 § Tukemisen edellytykset

Pykälään ehdotetaan otettavaksi rakennerahastotoiminnassa noudatettavat yleiset tukikelpoisuutta koskevat säännökset. Keskeinen tukikelpoisuutta koskeva pääsääntö on, että kustannusten tulee aiheutua hankkeesta. Kustannusten tulee lisäksi olla tarpeellisia hankkeen toteuttamisen kannalta ja määrältään kohtuullisia. Aiheuttamisella tarkoitetaan sitä, että kustannusten tulee aiheutua hankkeesta, ei tuensaajan normaalisti toiminnasta. Tarpeellisuudella tarkoitetaan sitä, että hankkeen toteuttaminen oli-

si huomattavan vaikeaa tai mahdotonta ilman kyseessä olevia kustannuseriä. Kustannusten kohtuullisuudella tarkoitetaan kustannusten tavanomaista tasoa. Alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain 2 luvun 10 §:n toisessa momentissa on säädetty kiellosta käyttää tukea yleisenä toimintatukena.

Pykälän ensimmäisen momentin 1 kohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että hankkeen kustannukset ovat tukikelpoisia, jos ne ovat rakennerahasto-ohjelman mukaisia. Rakennerahastoista osarahoitettaville ohjelmille on EU-säännöksissä annettu tavoitteet, joiden nojalla Suomi on laatinut Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman. Ohjelman toimeenpanoa varten asetetaan seurantakomitea, joka hyväksyy ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden valintaperusteet. Seurantakomitean asettaa valtioneuvosto. Alueiden kehittämisestä ja rakennerahasto-toiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 2 luvussa on säädetty seurantakomiteasta ja sen sihteeristöstä.

Pykälän ensimmäisen momentin 2 kohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että hankkeen kustannukset ovat tukikelpoisia, jos ne ovat hankkeelle annetun tukipäätöksen mukaisia. Tukipäätös sisältää hankkeen hyväksytyin hankesuunnitelman. Hankkeen hyväksymistä koskevaan päätökseen on otettava kaikki hankkeen toteuttamisen kannalta keskeiset ehdot. Hanketta koskeva päätös perustuu hankesuunnitelmaan, jossa hankkeen toteuttaminen kuvataan niin yksityiskohtaisesti, että tuen myöntävä viranomainen voi arvioida hankkeessa tarvittavien kustannusten laadun, määrän ja hankkeen kustannusten korvaamiseen sovellettavan kustannusmallin.

Pykälän ensimmäisen momentin 3 kohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että hankkeen kustannukset ovat tukikelpoisia, jos ne ovat aiheutuneet hanketta koskevan päätöksen mukaisena toteuttamisaikana. Hankkeen toteuttamisaika voi alkaa aikaisintaan siitä, kun hakemus on tullut vireille. Toteuttamisaika tulee kuitenkin hyväksyä päätöksellä. Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) mukaisen hankkeen valmistelusta aiheutuvilla kustannuksilla tarkoitetaan muun muassa suunnittelutyöstä, lupien hankinnasta ja toteutettavuustutkimuksista aiheutuvia kustannuksia.

Ohjelmakauden aloittamisesta on säädetty yleisasetuksen 65 artiklan 2 kohdassa. Sen mukaan ohjelmakausi voi alkaa aikaisintaan 1.1.2014 ja päättyä 31.12.2023. Kansallisen toimeenpanon aloittaminen voi alkaa ohjelmakauden alkamista myöhemmin. Pykälän ensimmäisen momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös niistä nimenomaisista poikkeuksista ensimmäisen virkkeen pääsäännöstä. Poikkeuksen muodostavat tuen myöntävän viranomaisen edellyttämästä hankkeen tilintarkastuksesta johtuvat kustannukset, jotka ovat tukikelpoisia, vaikka ne aiheutuvat vasta hankkeen päätöksessä määrätyn toteuttamisajan jälkeen ja hankkeen valmistelusta aiheutuvat suunnittelukustannukset, joista on säädetty valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa (9/2014).

Toiseen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että kustannusten tukikelpoisuuden edellytyksenä on se, että tuensaaja on ne tosiasiallisesti maksanut ja että niiden maksaminen voidaan osoittaa kirjanpidon tositteilla. Kirjanpitoaineisto ja tositteet säädettäisiin olevan tuensaajan hallussa. Poikkeuksena edellä ehdotetusta ehdotetaan säädettäväksi, että 2 luvussa säädettyihin yksinkertaistettuihin kustannus-

malleihin, eli kertakorvaukseen ja prosenttimääräisinä korvattaviin kustannuksiin, ei sovelleta edellä mainittua.

Pykälän kolmanteen momenttiin ehdotetaan aikaisemmin säädetyn mukaisesti säännöstä tilanteesta, että tuensaaja saa muualta korvausta kustannuksiinsa. Tällöin korvaus on vähennettävä ja ainoastaan erotus on tukikelpoista. Tällaisia muualta saatavia korvauksia ovat muun muassa sairausvakuutuslain (1224/2004) sairausajan palkkoihin ja työterveyshuollosta annetun lain (1383/2001) työterveysmaksuihin liittyvät KELA-palautukset. Se, että tuensaaja saa muualta korvausta kustannuksiinsa, ei tarkoita ulkopuolisen hankkeelle myöntämää muuta rahoitusta. Muualta saatavalla korvauksella ei tarkoiteta samaan hankkeeseen kohdistuvien eri valtioneuvostojen yhteenlaskettuja enimmäismääriä, joista on säädetty erikseen.

Neljänteen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että hankinnoista aiheutuvat kustannukset ovat tukikelpoisia, jos hankintamenettelyssä on noudatettu lakia julkisista hankinnoista (348/2007). Euroopan komissio on huomauttanut jäsenvaltioille hankintalainsäädännön ja hankintaa koskevien periaatteiden noudattamisesta rakennerahastohankkeissa. Säännöksen nimenomaisuudella pyritään lisäämään rakennerahastovaroilla rahoitettujen hankkeiden julkista luotettavuutta, menettelyiden yhdenmukaisuutta ja estämään menettelytapavirheitä.

Rakennerahastovaroilla toteutettavien hankkeiden ja hankintojen tulee olla tukemisen edellytyksiä koskevan 3 §:n 1 momentin nojalla aiheutuneita hankkeesta ja kustannusten tulee olla myös kohtuullisia. Kohtuullisuus on kyettävä näyttämään. Se, että kustannukset ovat kohtuullisia, voidaan todentaa siten, että kynnysarvon alittavasta hankinnasta pyydetään todisteellisesti tarjous vähintään kolmelta tarjoajalta, jolloin tavanomainen hintataso ja hintojen kohtuullisuus saadaan selvitettyä. Tarjous voidaan kynnysarvojen alittavassa hankinnassa eli niin kutsutussa pienhankinnassa pyytää sähköpostilla tai muulla tavoin dokumentoidusti.

4 § Hankkeiden pysyvyys

Hankkeiden pysyvyydestä on säädetty yleisasetuksen 71 artiklassa. Pysyvyyssäännökset ovat luonteeltaan takaisinperintänormeja. Hallinnon johdonmukaisen päätöksenteon varmistamiseksi ja tuensaajan oikeusturvan parantamiseksi ehdotetaan säädettäväksi pysyvyydestä. Pysyvyydellä tarkoitetaan yleisasetuksen 71 artiklan 1 kohdan a–c alakohdissa säädetyjä hankkeen sisältöön tai toteuttamisedellytyksiin kohdistuvia muutoksia. Tällaisia ovat muun muassa tuotannollisen toiminnan lopettaminen tai siirtäminen ohjelma-alueen ulkopuolelle, infrastruktuurin omistussuhteissa tapahtunut muutos, joka hyödyttää aiheettomasti yritystä tai julkista yhteisöä tai muuta huomattavaa muutosta, joka vaarantaa hankkeen alkuperäiset tavoitteet. Lähtökohtaisesti konkurssia tai yrityssaneerausmenettelyä ei pidetä sellaisina menettelyinä, jotka johtaisivat pysyvyyttä koskevien säädösten soveltamiseen yleisasetuksen 71 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Poikkeuksena on kuitenkin sellainen konkurssi, joka voidaan luonnehtia petolliseksi. Petollisuudella tarkoitetaan tässä rikoslain (769/1990) 39 luvussa velallisen rikoksista säädettyjen tekojen tunnusmerkit täyttävää menettelyä tai tekoa. Merkille pantavaa on, että laissa valtionavustuksesta yritys-toiminnan kehittämiseksi on konkurssi säädetty takaisinperintäperusteiksi, jos inves-

tointiin kohdistuneen avustuksen saaja on lain 4 luvun 19 §:n 2 momentissa säädetyn käyttöajan kuluessa asetettu konkurssiin.

Ensimmäisessä momentissa ehdotetaan säädettäväksi infrastruktuuri- tai tuotannollisia investointeja sisältävien hankkeiden pysyvyysajaksi viittä vuotta siitä, kun hankkeen viimeinen maksuerä on suoritettu tuensaajalle. Huomattavilla muutoksilla tarkoitetaan sellaisia muutoksia, joista on säädetty yleisasetuksen 71 artiklan 1-kohdan a–c alakohdissa. Tukijärjestelmien ominaispiirteet huomioon ottaen, ehdotetaan ensimmäisen momentin soveltamisalaan rajoitus, siltä osin kuin asiasta on säädetty toisin valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 4 luvun 19 §:ssä ja 5 luvun 26 §:ssä tai valtioneuvoston päätöksessä koskevassa lainsäädännössä.

Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 19 §:ssä säädetään pienten ja keskisuurten yritysten osalta käyttöajaksi kolme vuotta, ellei sitä erityisesti syystä katsota aiheelliseksi määrätä pidemmäksi.

Toisessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi yleisasetuksen 71 artiklan 2 kohdan mukaisesti tuotannollisen toiminnan siirtämisestä Euroopan unionin ulkopuolelle. Infrastruktuuri- tai tuotannollisia investointeja sisältävän hankkeen kustannusten tukikelpoisuuden edellytyksenä on, että tuotannollista toimintaa ei siirretä Euroopan unionin ulkopuolelle kymmenen vuoden aikana viimeisen maksuerän maksamisesta tuensaajalle, paitsi jos tuensaaja on pieni tai keskisuuri yritys. Jos saatu rahoitusosuus on valtioneuvoston päätöksessä, ehdotetaan sovellettavaksi valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä sääntöjen mukaista määräaikoja kymmenen vuoden sijaan.

Kolmannessa momentissa ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös tuensaajan velvollisuudesta ilmoittaa olosuhteiden muutoksista, jotka voivat vaikuttaa hankkeen pysyvyyteen.

5 § Hankkeen tulot

Ehdotetun pykälän tavoitteena on selkeyttää toimenpanoa ja parantaa hallinnollisten päätösten johdonmukaisuutta. Tulon käsite on laaja. Tulona pidetään kaikkea tuetusta toiminnasta sen aikana saatuja tuotteiden tai palvelujen myynnistä saatuja tuloja, muun käyttö- tai vaihto-omaisuuden myynnistä saatuja tuloja, sekä saatuja käyttökorvauksia ja niitä vastaavia tuloja.

Ensimmäisessä momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuensaajan velvollisuudesta ilmoittaa hakemuksensa yhteydessä hankkeen toiminnan aikana tuottamat tulot, jos ne ovat tuensaajan tiedossa, tai arvion niistä. Tuensaajan on maksatushakemuksessa tai viimeistään viimeisessä hanketta koskevassa maksatushakemuksessa ilmoitettava toteutuneet tulot. Tulojen vähentäminen tapahtuu maksatuskausittain. Hankkeen voittoa tuottamattomuudesta ehdotetaan säädettäväksi nimenomaisesti.

Toiseen momenttiin ehdotetaan säädettäväksi päätöksen ehtoihin otettavasta tuensaajaa nimenomaisesti velvoittavasta ilmoitusvelvollisuudesta.

Poikkeuksena soveltamisalaan ehdotetaan kolmannessa momentissa säädettäväksi, ettei pykälää sovelleta valtionavustuksesta yrityksen kehittämisavustukseksi annetun lain (9/2014) mukaisesti yrityksen kehittämisavustuksiin eikä toimintaympäristön ke-

hittämistä koskevaan maksulliseen palvelutoimintaan, joihin avustus myönnetään vähämerkityksisenä tukena.

6 § Tuloja tuottava hanke

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös niistä tilanteista, joissa hankkeen luonne on laadultaan sellainen, että sen ominaispiirteenä on tulon tuottaminen hankkeen päättymisen jälkeen. Pykälän soveltamisala ehdotetaan rajattavaksi Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettuihin hankkeisiin, joiden tukikelpoiset kokonaiskustannukset ovat yli 1 miljoonaa euroa. Jos edellä mainitut kriteerit täyttyvät, sovellettaisiin näiden hankkeiden tulojen vähentämiseen nettotuloperiaatetta komission yleisasetuksen 61 artiklan mukaisesti, kuitenkin ottaen huomioon sen, mitä yleisasetuksen 61 artiklan 8 kohdassa on säädetty.

Yleisasetuksen 61 artiklan mukaisesti nettotuloilla tarkoitetaan rahavirtoja, jotka käyttäjät maksavat suoraan kyseisen hankkeen tuottamista tavaroista tai palveluista, kuten infrastruktuurin käytöstä välittömästi käyttäjien maksettavaksi tulevia maksuja, maapohjan tai rakennusten myyntiä tai vuokraamista tai maksuja palveluiden suorittamisesta, vähennettyinä kyseisellä kaudella syntyneillä toimintakustannuksilla ja lyhytikäisten laitteiden jälleenhankintakustannuksilla. Hankkeen tuottamia toimintakustannusten säästöjä on käsiteltävä nettotuloina, jollei niitä tasoiteta samansuuruisilla vähennyksillä tuen määräästä. Jos kaikki investointikustannukset eivät ole tukikelpoisia osarahoitusta varten, nettotulot jaetaan investointikustannusten tukikelpoisten ja muiden kuin tukikelpoisten osien suhteessa.

7 § Kustannusten korvauserusteet

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset kustannusten korvauserusteista eli käytettävistä kustannusmalleista. Yksinkertaistettuja kustannusmalleja käytettäisiin pääsääntönä. Yksinkertaistamistavoitteen vuoksi tuen myöntävä viranomainen voisi poiketa pääsäännöstä vain poikkeuksellisesti erityisen painavasta syystä. Tuen myöntävän viranomaisen olisi läpinäkyvyyden ja tasapuolisen kohtelun periaatetta noudattaen julkaistava käytettävissä olevat kustannusmallit etukäteen hakuilmoituksessa ja ohjeissa.

Tiettyihin hanketyyppeihin yksinkertaistettuja kustannusmalleja ei kuitenkaan voi soveltaa lainkaan. Tällaisia ovat muun muassa hankkeet, jotka toteutetaan yksinomaan julkisten urakka-, tavara- tai palveluhankintojen muodossa yleisasetuksen 67 artiklan 4 kohdan mukaan. Yksinkertaistettuja kustannusmalleja voidaan soveltaa, jos vain osa hankkeesta toteutetaan ostopalveluina tai hankintoina.

Pykälän kolmannessa momentissa määritellään ne Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavat hankkeet, joihin yksinkertaistetut kustannusmallit eivät sovellu lainkaan. Näissä hankkeissa kustannukset korvataan yksinomaan tosiasiallisten hankkeesta aiheutuneiden ja maksettujen kustannusten perusteella. Euroopan sosiaalirahaston osalta määrittely olisi neljännessä momentissa.

Kuudennen momentin mukaan Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavissa hankkeissa, joiden julkisen tuen määrä on korkeintaan 50 000 euroa, käytetään aina yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Julkiseen tukeen katsottaisiin kuuluvan rakenne-

rahastovarojen lisäksi rakennerahastovaroja vastaava valtion, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksen määrä, ei kuitenkaan hankkeen omarahoitusosuutta. Hankkeen omarahoitusosuuteen laskettaisiin tuensaajan (-saajien) lisäksi mahdollisten tuen siirronsaajien omarahoitusosuus. Säännös perustuu ESR-asetuksen 14 artiklan 4 kohtaan. Artiklan mukaiset edellytykset täyttävät kustannusmallit ovat 8 §:n mukainen kertakorvaus tai 14 §:ssä tarkoitettu 40 prosentin suuruinen korvaus, jolla korvataan kaikki muut hankkeesta aiheutuvat kustannukset kuin palkkakustannukset. Poikkeuksen muodostavat neljännen momentin mukaiset hankkeet, joihin yksinkertaistettuja kustannusmalleja ei voi soveltaa lainkaan.

2 luku Yksinkertaistetut kustannusmallit

8 § Kertakorvaus

Aiemmin säädettyyn tapaan asetukseen ehdotetaan otettavaksi säännökset kertakorvausmenettelystä. Kertakorvaus on ollut käytössä Suomessa rakennerahastoissa jo ohjelmakaudella 2007–2013 vuodesta 2012 alkaen. Kertakorvausmenettelyyn perustuvissa hankkeissa tuensaajan ei tarvitse esittää tositteita todellisista kustannuksista maksatuksen, paikan päällä varmennuksen tai tarkastuksen yhteydessä. Tukikelpoisuus ja maksatus perustuvat hankkeella aikaansaadun tuloksen tai tehtyjen toimenpiteiden todentamiseen. Kertakorvausmenettelyn tavoitteena on yksinkertaistaa pienten hankkeiden hallintoa keventämällä erityisesti maksatusvaiheen toimenpiteitä.

Pykälän ensimmäisen momentin mukaan kertakorvausmenettelyn soveltumisen hankkeeseen ratkaisee tuen myöntävä viranomainen tapauskohtaisesti. Hankkeen on oltava kertakorvausmenettelyyn soveltuva. Ehdottomana vaatimuksena on, että hankkeen tulokset ja toimenpiteet on voitava määritellä konkreettisesti hakemuksessa ja päätöksessä. Tällaisia selkeästi määriteltäviä hanketyyppejä ovat esimerkiksi erilaiset selvitykset, seminaarit, tapahtumien järjestäminen, tulosten levittäminen ja muut kertaluonteiset toimenpiteet.

Kertakorvauksen julkisen rahoituksen enimmäismääräksi ehdotetaan 100 000 euroa. Enimmäismäärä perustuu yleisasetuksen 67 artiklan 1 c) kohtaan. Julkiseen rahoitukseen katsottaisiin kuuluvan rakennerahastovarojen lisäksi rakennerahastovaroja vastaava valtion, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksen määrä mukaan lukien hankkeen julkinen omarahoitusosuus.

Koska kertakorvausmenettelyssä tuen tarkka euromäärä määritellään jo tukipäätöksessä lopullisesti, on hakemuksen sisältöön ja konkreettisuuteen kiinnitettävä erityisesti huomiota. Tuen hakijan on hakemukseen yhteydessä toimitettava yksityiskohdainen kustannusarvio perusteluineen, jotta tuen myöntävä viranomainen voi varmistua hintatason kohtuullisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta suhteessa tavoiteltavaan tulokseen tai toimenpiteisiin nähden. Kustannusarvioon voidaan sisällyttää vain sellaisia kustannuksia, jotka ovat hankkeeseen sovellettavan tukilainsäädännön mukaan hyväksyttäviä ja tämän asetuksen mukaisia tukikelpoisia kustannuksia. Hakemukseen on sisällytettävä arvio siitä, kuinka suuri osa hankkeesta tullaan toteuttamaan ulkopuolisilta tehtävillä hankinnoilla. Euroopan komission linjausten mukaan kertakorvausta tulisi käyttää sellaisissa hankkeissa, jotka tuensaaja toteuttaa pääosin itse. Muutoin hankkeessa tehtäviä hankintoja ei tarkasteta maksatusten, paikan päällä varmennusten tai tarkastusten yhteydessä.

Yksinkertaistamisen vuoksi tuen myöntävä viranomainen voisi päättää, että kertakorvaushankkeen kustannusarvio tehdään hakemuksessa käyttämällä Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavissa hankkeissa 9 §:ssä tarkoitettua 24 prosentin osuutta hankkeen palkkakustannuksista. Euroopan sosiaalirahastossa voitaisiin vastaavasti käyttää 12 §:ssä tarkoitettua 17 prosentin osuutta. Menettelyllä kevennettäisiin matkakustannusten ja sellaisten pienten kustannusten määrittelyä, joiden tarkka arviointi hakemusvaiheessa voi olla hankalaa.

Ennen päätöksen tekemistä tuen myöntävän viranomaisen on analysoitava hakemus ja sen liitteenä olevat lisäselvitykset. Kertakorvauksen laskemisessa on käytettävä oikeudenmukaista, tasapuolista ja todennettavaa menetelmää. Oikeudenmukaisuus tarkoittaa muun muassa sitä, että kustannukset on suhteutettava paikalliseen hintatasoon. Tasapuolisuus tarkoittaa sitä, että kertakorvauksen määrittelyssä on varmistettava tuensaajien ja hankkeiden tasapuolinen kohtelu. Tarvittaessa viranomaisen on tehtävä täydentäviä selvityksiä hintatasosta. Tuen myöntävä viranomainen vastaa siitä, että kertakorvauksen laskentaperusteet ovat riittäviä ja että ne ovat asianmukaisesti dokumentoitu ja todennettavissa rakennerahasto-ohjelman tietojärjestelmässä. Viranomaisen on tarkastuksen yhteydessä pystyttävä osoittamaan, millä perusteella kertakorvauksen määrään on päädytty.

Kertakorvausten oikeudenmukaisten, tasapuolisten ja todennettavien laskentaperusteiden varmistamiseksi tuen myöntävän viranomaisen on julkaistava etukäteen hakuohjeissa mahdollisimman tarkat kriteerit, joiden mukaisesti kertakorvaukset tullaan määrittämään. Perusteiden tulee olla vakioituja ja niitä on sovellettava yhdenmukaisesti samantyyppisiin hankkeisiin. Vaihtoehtoisesti tuen myöntävä viranomainen voi määrittää kertakorvauksen määrän tiettyä toimintaa varten etukäteen, julkaisua hakuilmoituksen tämän summan perusteella ja rahoittaa parhaita hakemuksia.

Kertakorvausta koskevaan päätökseen on hankkeessa aikaansaavat tulokset tai toimenpiteet kuvattava yksityiskohtaisesti. Kuvauksen on oltava niin yksiselitteinen, että hankkeen maksatuksen yhteydessä maksatuksen tekijä voi vaikeudetta todeta, onko tulos saavutettu tai toimenpide tehty. Tuki maksetaan, jos tulos tai toimenpide on toteutunut päätöksen mukaisena. Päätöksessä on yksilöitävä ne asiakirjat, jotka todentamista varten tarvitaan. Tällaisia ovat esimerkiksi seminaarin ohjelma ja osanottajalista tai tehty esiselvitys. Hankkeen toteuttaminen ja tuen maksaminen voidaan jakaa osiin, jos hanke on rakenteeltaan sellainen, että sen tulokset tai toimenpiteet voi luontevasti jaotella erillisiksi todennettaviksi osuuksiksi. Hankkeen toteuttamisen ja maksatuksen jaottelu vähentää tuensaajaan kohdistuvia riskejä.

Kertakorvauksella rahoitetun hankkeen muuttaminen on lähtökohtaisesti kertakorvausmenettelyn yksinkertaistamistavoitteiden vastaista. Päätöstä ei saa tehdä liian tarkalla tasolla, jotta se sallii tarvittaessa pienet muutokset toteuttamistavassa. Euroopan komission linjauksiin perustuen kertakorvaushanketta voidaan muuttaa ainoastaan toteuttamisajan osalta. Linjaus koskee myös sitä, että julkisen rahoitusosuuden kokonaismäärää ei voida muuttaa ensimmäisessä päätöksessä määritellyä suuremmaksi. Koska Euroopan komissio edellyttää, että hankkeen julkisten rahoitusosuuksien tulee olla todennettavissa, viranomaisen tulisi varmistua ennen päätöksen tekemistä, että kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksesta on olemassa kyseisen organisaation sitoumus. Lisäksi maksatushakemuksen yhteydessä on toimitettava tosi-

te, josta rahoituksen toteutuminen voidaan todentaa. Erillinen todentamisvelvoite ei koske yksityistä rahoitusosuutta eikä hankkeen omarahoitusta, joka katsotaan toteutuneeksi, kun hankkeen päätöksen mukainen tulos tai toimenpide on todistetusti toteutunut. Hankkeen omarahoitusosuuteen lasketaan hankkeen tuensaajan (-saajien) ja mahdollisten tuen siirronsaajien omarahoitus.

9 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavissa hankkeissa

Pykälän ensimmäiseen momentin mukaan Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavissa hankkeissa korvattavina kustannuksina voidaan hyväksyä 24 prosenttia hankkeen 16 §:n mukaisista hyväksyttävistä hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Tuensaajan ei tarvitse yksilöidä prosenttimääräisinä hyväksyttäviä kustannuksia hankehakemuksen ja maksatushakemuksen yhteydessä eikä myöskään esittää niitä koskevia kirjanpidon tositteita viranomaiselle.

Ensimmäisessä momentissa olisi listaus prosenttimääräisinä korvattavista kustannuksista. Pykälän toiseen momenttiin esitetään otettavaksi tyhjentävä luettelo kustannuksista, jotka korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Nämä kustannukset todennetaan kirjanpidon tositteilla. Niihin sovelletaan tässä asetuksessa annettuja sekä asiaa koskevia Euroopan unionin että kansallisia tukikelpoisuussäännöksiä. Euroopan komission linjausten mukaisesti näitä niin sanottuja välittömiä kustannuksia ei voida hyväksyä laskennallisina kustannuksina, vaan kustannusten suora yhteys hankkeeseen on osoitettava kirjanpidon tositteilla.

Koska prosenttimääräinen korvaus lasketaan hankehenkilöstön palkkakustannuksista, hankehenkilöstön ja sen palkkojen määrittely on erityisen tärkeää ennen tuen myöntämistä. Palkkakustannuksiin sovellettaisiin asetusehdotuksen 16 §:ää. Prosenttimääräisen korvauksen laskentaperusteena oleviin hankehenkilöstön palkkakustannuksiin ei voi sisältyä hankintakustannuksia ulkoistetuista työpalveluista tai muille kuin hankehenkilöstölle maksettuja palkkoja tai palkkioita.

10 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavissa hankkeissa eräissä tapauksissa

Pykälässä säädettäisiin kustannusmallista, jossa korvattavina kustannuksina voidaan hyväksyä 15 prosenttia hankkeen 16 §:n mukaisista hyväksyttävistä hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Kustannusmalli perustuu yleisasetuksen 68 artiklan 1 b) kohtaan. Erona 9 §:n mukaiseen kustannusmalliin on, että matkakustannukset eivät tässä kustannusmallissa sisältyisi prosenttimääräisinä korvattaviin kustannuksiin vaan ne korvattaisiin tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Muilta osin prosenttimääräisten ja tosiasiallisten kustannusten määrittely vastaisi 9 §:n mukaista kustannusmallia.

Tätä kustannusmallia voitaisiin tuen myöntävän viranomaisen tapauskohtaisen harkinnan mukaan käyttää hankkeissa, joissa on hankkeen sisällöstä johtuen erityisen korkeat matkakustannukset. Kustannusmalli olisi toissijainen 9 §:n mukaiseen kustannusmalliin nähden ja sitä tulisi käyttää vain erikseen perustelluissa tapauksissa, koska matkakustannusten korvaaminen tosiasiallisesti aiheutuvien kustannusten pe-

rusteella vähentää merkittävästi yksinkertaistamisvaikutusta verrattuna 9 §:n mukaiseen kustannusmalliin. Hankkeen sisällöstä johtuva perustelu voi liittyä esimerkiksi hankesuunnitelmaan sisältyvään kansainväliseen yhteistyöhön, verkostomaiseen toimintatapaan tai pitkiin etäisyyksiin.

11 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavissa yrityksen kehittämisavustusta koskevilla hankkeilla

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös prosenttimääräisestä korvauksesta yrityksen kehittämisavustusta koskevilla hankkeilla, jota sovellettaisiin 9-10 §:n sijaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) 7 §:n mukaisissa kehittämistoimenpiteissä. Kustannusmalli perustuu yleisasetuksen 68 artiklan 1 b) kohtaan. Koska kustannusmallia on tarkoitus soveltaa myös kansallisista varoista rahoitettavissa yrityksen kehittämisavustuksissa, on tarkoituksenmukaista, että kustannusmallin soveltamisessa noudatettaisiin, mitä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään.

12 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavissa hankkeilla

Pykälän ensimmäiseen momenttiin mukaan Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavissa hankkeilla korvattavina kustannuksina voidaan hyväksyä 17 prosenttia hankkeen 16 §:n mukaisista hyväksyttävistä hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Tuensaajan ei tarvitse yksilöidä prosenttimääräisinä hyväksyttäviä kustannuksia hankehakemuksen ja maksatushakemuksen yhteydessä eikä myöskään esittää niitä koskevia kirjanpidon tositteita viranomaiselle.

Ensimmäisessä momentissa olisi listaus prosenttimääräisinä korvattavista kustannuksista. Pykälän toiseen momenttiin esitetään otettavaksi tyhjentävä luettelo kustannuksista, jotka korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Nämä kustannukset todennetaan kirjanpidon tositteilla. Niihin sovelletaan tässä asetuksessa annettuja sekä asiaa koskevia Euroopan unionin että kansallisia tukikelpoisuussäännöksiä. Euroopan komission linjausten mukaisesti näitä niin sanottuja välittömiä kustannuksia ei voida hyväksyä laskennallisina kustannuksina, vaan kustannusten suora yhteys hankkeeseen on osoitettava kirjanpidon tositteilla.

Koska prosenttimääräinen korvaus lasketaan hankehenkilöstön palkkakustannuksista, hankehenkilöstön ja sen palkkojen määrittely on erityisen tärkeää ennen tuen myöntämistä. Palkkakustannuksiin sovellettaisiin asetusehdotuksen 16 §:ää. Prosenttimääräisen korvauksen laskentaperusteena oleviin hankehenkilöstön palkkakustannuksiin ei voi sisältyä hankintakustannuksia ulkoistetuista työpalveluista tai muille kuin hankehenkilöstölle maksettuja palkkoja tai palkkioita.

13 § Prosenttimääräinen korvaus eräissä Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavissa hankkeilla

Pykälässä säädettäisiin kustannusmallista, jossa korvattavina kustannuksina voidaan hyväksyä 15 prosenttia hankkeen 16 §:n mukaisista hyväksyttävistä hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Kustannusmalli perustuu yleisasetuksen 68 artiklan 1 b) kohtaan. Erona 12 §:n mukaiseen kustannusmalliin on, että matkakustannukset eivät

tässä kustannusmallissa sisältyisi prosenttimääräisinä korvattaviin kustannuksiin vaan ne korvattaisiin tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Muilta osin prosenttimääräisten ja tosiasiallisten kustannusten määrittely vastaisi 12 §:n mukaista kustannusmallia.

Tätä kustannusmallia voitaisiin tuen myöntävän viranomaisen tapauskohtaisen harkinnan mukaan käyttää hankkeissa, joissa on hankkeen sisällöstä johtuen erityisen korkeat matkakustannukset. Kustannusmalli olisi toissijainen 12 §:n kohdan mukaiseen kustannusmalliin nähden ja sitä tulisi käyttää vain erikseen perustelluissa tapauksissa, koska matkakustannusten korvaaminen tosiasiallisesti aiheutuvien kustannusten perusteella vähentää merkittävästi yksinkertaistamisvaikutusta verrattuna 12 §:n mukaiseen kustannusmalliin. Hankkeen sisällöstä johtuva perustelu voi liittyä esimerkiksi hankesuunnitelmaan sisältyvään kansainväliseen yhteistyöhön, verkostomaiseen toimintatapaan tai pitkiin etäisyyksiin.

14 § Prosenttimääräinen korvaus hankkeen muista kuin palkkakustannuksista Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavissa hankkeissa eräissä tapauksissa

Pykälässä säädettäisiin kustannusmallista, jossa kaikki muut hankkeesta aiheutuvat kustannukset kuin palkkakustannukset korvataan summalla, joka on 40 prosenttia hankkeen 16 §:n mukaisista hyväksyttävistä hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Kustannusmalli perustuu ESR-asetuksen 14 artiklan 2 kohtaan. Koska prosenttimääräinen korvaus lasketaan hankehenkilöstön palkkakustannuksista, hankehenkilöstön ja sen palkkojen määrittely on erityisen tärkeää ennen tuen myöntämistä. Palkkakustannuksiin sovellettaisiin asetusehdotuksen 16 §:ää. Hankehenkilöstön palkkakustannuksiin ei voi sisältyä hankintakustannuksia ulkoistetuista työpalveluista tai muille kuin hankehenkilöstölle maksettuja palkkoja tai palkkioita.

Kustannusmallia ehdotetaan käytettäväksi tuen myöntävän viranomaisen tapauskohtaiseen harkintaan perustuvasta perustellusta syystä. Viranomaisen tulisi harkinnassaan ottaa huomioon, että hankkeen luonteen tulee olla sellainen, että siitä syntyy tuensaajalle hankehenkilöstön palkkakustannusten lisäksi riittävästi muita kustannuksia ottaen huomioon, että yksinkertaistettujen kustannusmallienkaan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa tuensaajalle.

Kustannusmallia sovellettaisiin muun muassa 7 §:n 5 momentin mukaisissa hankkeissa, joiden julkisen tuen määrä on korkeintaan 50 000 euroa silloin, kun kertakorvausta ei sovelleta. Kustannusmallia voitaisiin soveltaa myös sellaisiin EU:n sisällä toteutettavaa kansainvälistä yhteistyötä sisältäviin hankkeisiin, joissa 12 §:ssä tarkoitettu 17 prosentin osuus hankehenkilöstön palkkakustannuksista ei riitä kattamaan hankkeesta aiheutuvia matkakustannuksia.

15 § Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavien hankkeiden erikseen raportoivat osallistujien palkkakustannukset

Pykälässä ehdotetaan, että Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavissa hankkeissa niin sanottuihin erikseen raportoitaviin osallistujien palkkakustannuksiin sovellettaisiin yksinkertaistamisen vuoksi yleisasetuksen 67 artiklan 1 b) kohdan mukaisia vakioyksikkökustannuksia. Hallintoviranomainen vahvistaisi ammattialakohtaisen kes-

kimääräisiin palkkakustannuksiin perustuvan taulukon, jonka mukaan osallistujien palkkakustannukset hyväksyttäisiin.

Erikseen raportoivat osallistujien palkkakustannusten hyväksyttävyyden perustuu ESR-asetuksen 13 artiklan 5 kohtaan. ESR-asetuksen mukaisesti hyväksyttäviä ovat ainoastaan kolmannen osapuolen, eli muun kuin tuensaajan (-saajien) tai tuen siirronsaajan (-saajien) osallistujille maksamat palkkakustannukset. Kolmannella osapuolella tarkoitetaan hankkeen kohderyhmään kuuluvien osallistujien työntekijöitä. Palkkakustannukset hyväksytään siltä ajalta, jolloin kohderyhmään kuuluva osallistuja on mukana hankkeen toimenpiteissä. Tuensaajan tulisi raportoida maksatushakemuksessa osallistujien toteutuneet osallistumisajan työtunnit ja niistä aiheutuneet kustannukset yksikkökustannusmallin mukaisesti.

Erikseen raportoivat osallistujien palkkakustannukset eivät ole tuensaajalle syntyviä kustannuksia, joten niihin ei aiemman käytännön mukaisesti myönnettäisi tukea. Ne kerryttävät kuitenkin hankkeen ja siten rakennerahasto-ohjelman julkista rahoitusosuutta. Erikseen raportoitavina kustannuksina hyväksyttäisiin vain kuntien ja muiden julkisyhteisöjen maksamat kustannukset. Yksityisten organisaatioiden maksamia kustannuksia ei yksinkertaistamistavoitteen vuoksi kerättäisi, koska ne eivät vaikuta Euroopan komission Suomelle maksamaan rahoitusosuuteen.

3 luku Tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset, eräiden kustannusten tukikelpoisuus ja poisotot

16 § Palkkakustannukset

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös aiemman mukaisesti tuettavista palkkakustannuksista. Vaikka ohjelmakaudella 2014–2020 tullaankin pääsääntöisesti soveltamaan yksinkertaistettuja kustannusmalleja, on palkkakustannusten tarkka määrittely yhtä tärkeää kuin edellisellä ohjelmakaudella.

Palkat ovat muissa kuin investointihankkeissa yleensä suurin menoerä, joten niiden tukikelpoisuuden tarkka määrittely on tärkeää. Pykälän 1 momentin mukaan palkkakustannusten hyväksyttävyyttä arvioitaessa on keskeistä, että palkkakustannukset aiheutuvat sellaisesta työstä, joka on hankkeen kannalta tarpeellista. Tämä tarkoittaa sitä, että tuen myöntävälle viranomaiselle on jo hakemuksen yhteydessä toimitettava sellaiset tiedot suunnitellun työn sisällöstä, että viranomainen voi arvioida työn tarpeellisuuden hankkeen toteuttamisen kannalta. Palkkakustannuksia ovat esimerkiksi hankepäällikön ja hankesihteerin palkkakustannukset ja muut varsinaisesta työsuhteesta aiheutuneet palkkakustannukset. Palkkakustannuksiin ei lueta lyhyitä ostopalvelun luonteisia korvauksia kuten taloushallinnon kustannuksia. Hankkeen varoilla palkatulla henkilöllä on aina oltava kirjallinen tehtäväkuvaus, jonka perusteella voidaan arvioida tehtävien tarpeellisuus hankkeen kannalta.

Palkan lisäksi siitä aiheutuvat lakisääteiset sivukulut, kuten sosiaali- ja eläketurvamaksut, mukaan lukien varhaiseläkemaksut, olisivat hyväksyttäviä palkkakustannuksia. Lisäksi ehdotetaan, että palkat hyväksyttäisiin tukikelpoisiksi vain siltä osin, kuin ne eivät ylitä hankkeen taustayhteisön yleistä palkkatasoa. Tarkoituksena ei ole määrittellä työntekijälle maksettavan palkan määrää, ainoastaan rajoittaa tukikelpoiseksi

hyväksyttävää osuutta palkasta. Tukikelpoisia eivät ole tulospalkkiot, luontoisedut eivätkä bonukset.

Pykälän toiseen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä tilanteesta, että hankkeen hyväksi tehty työ kattaa vain osan henkilön työajasta. Tällöin on välttämätöntä, että hankkeeseen tehtävästä työstä pidetään asianmukaista työaikakirjanpitoa, josta selviää ainakin osa-aikaisen työntekijän tekemän työn laatu, ajankohta ja määrä. Työaikakirjanpidosta olisi käytävä ilmi myös hankkeelle tehdyn työn lisäksi työntekijän kokonaistyöaika. Lisäksi työaikakirjanpito tulee olla sekä työntekijän että työnantajan allekirjoituksella vahvistettu. Allekirjoituksella tarkoitetaan myös sähköistä allekirjoitusta, jos se on organisaatiossa käytössä.

17 § Maa-alueiden hankintakustannukset

Pykälään ehdotetaan otettavaksi tarkentava ja asiaa selkeyttävä säännös siitä, että Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettujen maa-alueiden hankintakustannusten tukikelpoisuutta rajoitettaisiin yleisasetuksen 69 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti 10 prosenttiin hankkeen kokonaiskustannuksista.

18 § Matkakustannukset

Pykälässä annettaisiin säännökset hankkeen matkakustannusten tukikelpoisuudesta. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan matkoista aiheutuvat kustannukset olisivat tukikelpoisia siltä osin kuin eivät ylittäisi tuensaajaan sovellettavan virka- tai työehtosopimuksen mukaisesti maksettavien matkakorvausten määrää. Jos tuensaajaan sovellettava virka- tai työehtosopimus ei sisällä säännöksiä matkakustannusten korvaamisesta tai tuensaajaan ei sovelleta virka- tai työehtosopimusta, matkakustannukset ovat tukikelpoisia valtion virka- ja työehtosopimuksen sisältämän kulloinkin voimassaolevan valtion matkustussäännön mukaisesti.

Pykälän toiseen momenttiin ehdotetaan säädöstä ulkomaan matkojen tukikelpoisuudesta. Tarkoituksena on, että hakija esittää suunnitellut ulkomaan matkat ja niitä koskevat suunnitelmat ja arvion kustannuksista mahdollisimman tarkoin jo hankkeen hakuvaiheessa. Koska hankkeissa on yhä enenevässä määrin kansainvälistä toimintaa, voidaan sellaisissa hankkeissa, joissa jo hankkeen kansainvälisen luonteen vuoksi on odotettavissa paljon ulkomaan matkoja, tarvittaessa luopua etukäteishyväksynnästä tukipäätöksessä.

19 § Osamaksukaupalla hankittu omaisuus

Pykälän sisältöön ei ehdoteta muutoksia aikaisempaan nähden. Suomen EU-jäsenyyden alusta lukien on tukikelpoisuuden piiriin luettu osamaksulla hankitun omaisuuden hankintameno rahoitusvelan osalta ja se on täten rinnastettu tavanomaiseen luottolaitoksen lainarahoitukseen. Ohjelmakaudella 2007–2013 on edellä mainittua tulkintaa noudatettu edelleen, eikä tulkintamuutokseen ole tarvetta ohjelmakauden 2014–2020 osaltakaan. Euroopan yhteisön komission aluepolitiikan pääosasto on koskien Euroopan tilintarkastustuomioistuimen Etelä-Suomen tavoite 2-ohjelman DAS 2001-tarkastusta ja siinä tehtyjä havaintoja vastauksessaan kauppa- ja teollisuusministeriölle 23.5.2005 ilmoittanut, että se yhtyy kauppa- ja teollisuusministeriön kantaan siitä, että osamaksurahoituksella maksettujen käyttöomaisuuksien

ostot ovat tukikelpoisia todellisia kustannuksia. Euroopan yhteisön komission aluepolitiikan pääosasto on katsonut, että osamaksurahoitus on lähempänä lainaa kuin pitkäaikaista vuokraa ja että lainalla maksetut ostot ovat tukikelpoisia kustannuksia. Edelleen komissio on samaisessa vastauksessaan todennut velan vakuuksien osalta, että vaikka osamaksurahoituksessa omaisuus on velan vakuutena, voidaan tukien takaisinperintä toteuttaa lähtökohtaisesti samalla tavalla kuin lainarahoituksessa.

20 § Pitkäaikainen vuokraaminen ja kustannusten tukikelpoisuus

Pykälään ehdotetaan otettavaksi nykyistä vastaava säännös koneiden ja laitteiden hankinnalle vaihtoehtona käytettävästä pitkäaikaisesta vuokraamisesta aiheutuvien kustannusten eli leasingkustannusten hyväksyttävyydestä. Leasingillä hankittavien koneiden ja laitteiden etuna voidaan pitää myös niiden kestävän kehityksen periaatteen mukaisuutta, koska koneet ja laitteet palautetaan vuokra-ajan jälkeen joko uudelleen leasattavaksi, myytäväksi tai hävitettäväksi ympäristönäkökohdat huomioiden. Yleisasetuksen 8 artiklassa on säädetty kestävän kehityksen ja saastuttaja maksaa periaatteen huomioon ottamisesta toimeenpanossa. Kustannukset ovat hyväksyttäviä vain hankkeen toteuttamisajan osalta. Kuitenkaan pitkäaikaisesta vuokraamisesta aiheutuvat hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus- tai huoltokustannukset tai muut vastaavat kustannukset eivät ole tukikelpoisia. Mikäli nämä kustannukset eivät ilmene leasingsopimuksesta, tulee tuensaajan selvittää ne, jotta ne ovat selkeästi erotettavissa varsinaisesta leasing-maksusta.

21 § Käytettyinä hankitut koneet ja laitteet

Pykälään ehdotetaan otettavaksi nykyistä vastaava säännös käytettynä hankituista koneista ja laitteista. Koneitten ja laitteiden hankintaa rahoitetaan vain Euroopan aluekehitysrahastosta. Käytettynä hankitun koneen tai laitteen hankintahinta ei saa ylittää koneen käypää arvoa. Koneen tai laitteen jäljellä olevan käyttöiän on oltava riittävä investoinnin tavoitteeseen nähden. Myös teknisten ominaisuuksien on oltava riittävät suunniteltuun käyttöön. Lisäksi pykälään asetettaisiin tukikelpoisuuden edellytykseksi säännös, ettei hankintameno ole tukikelpoinen, jos koneen tai laitteen hankintaan on edellisten viiden vuoden aikana saatu julkista tukea. Tässä säännös ulottuu myös koneen tai laitteen aikaisempiin omistajiin. Todistustaakka julkisesta tuesta on tuen hakijalla. Jos hakija ei kykene asiaa selvittämään, ei sellaisen käyttöomaisuuden hankintaa voida hyväksyä tukikelpoiseksi kustannukseksi. Viiden vuoden määräajan laskenta alkaa myyjän koneeseen tai laitteeseen saaman tuen viimeisimmästä maksupäivästä ja käytetty kone tai laite katsotaan hankituksi silloin, kun ostaja on tehnyt sitovan hankintapäätöksen. Sitovalla hankintapäätöksellä tarkoitetaan ostosopimuksen, tilauksen tai toimituksen tekoa tai maksua.

22 § Arvonlisäveron sekä eräiden maksujen ja kulujen tukikelpoisuus

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi aikaisempaa vastaavasti arvonlisäveron, eräiden rahoitukseen liittyvien kustannusten sekä sakkojen ja muiden taloudellisten seuraamusten tukikelpoisuudesta. Pykälän ensimmäisessä momentissa ehdotetaan säädettäväksi arvonlisäveron tukikelpoisuudesta, jos tuensaaja on toimittanut verohallinnolta saadun tai riittävän selvityksen siitä, ettei kyseiseen toimintaan liittyvistä kustannuksista ole mahdollista saada arvonlisäveron palautusta. Tuensaajan hanketta koskevas-

ta arvonlisäverokohtelusta tulee jo hakemuksen yhteydessä esittää selvitys. Toisessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuensaajalle aiheutuneiden viivästys- ja muiden korkokulujen sekä tilitapahtumista perittävien palvelumaksujen, valuutan vaihtopalkkioiden sekä muiden yksinomaan rahoitukseen liittyvien kustannusten tukikelvottomuudesta. Kolmannessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi sakkojen, pysäköintivirhemaksujen, rikemaksujen sekä muiden lakiin perustuvien taloudellisten seuraamusten ja oikeudenkäyntikulujen tukikelvottomuudesta.

23 § Työterveysmaksut

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi aikaisempaa vastaavasti työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten tukikelpoisuudesta. Työterveyskustannusten korvaamisen lähtökohtana on, että ne ovat aiheutuneet hankkeesta ja että ne ovat kohtuullisia määrältään sen lisäksi, että korvaamisen perusteista säädetään sairausvakuutuslain 13 luvun ensimmäisen pykälän ensimmäisessä momentissa. Pykälän viimeisessä virkkeessä todetaan selventävästi tämän asetusehdotuksen 1 luvun 3 §:n toisessa momentissa säädetty periaate siitä, että jos tuensaaja on saanut tai oikeutettu saamaan korvausta muualta, ei kustannus ole tältä osin tukikelpoinen. Tukikelpoisuus ei siten voi perustua vaihtoehtoisen rahoituslähteen valinnalle, millä tarkoitetaan sitä, ettei lakisääteistä työnantajalle kuuluvaa palautusjärjestelmää ole käytetty.

24 § Eräiden kustannusten tukikelpoisuus

Pykälän ensimmäiseen momenttiin ehdotetaan otettavaksi toimeenpanoa selkeyttävä säännös hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeellisten viranomaismaksujen erittelemisestä tukea koskevaan päätökseen tukikelpoisuuden edellytyksenä. Tällaisia ovat muun muassa lupa-, liittymis- ja valvontamaksut.

Toiseen momenttiin ehdotetaan säännöstä hankkeeseen sisältyvien toimenpiteiden valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista. Tällaisia kustannuksia voivat olla aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi tukikelpoisia kustannuksia ovat hankkeen toimenpiteiden arviointiin, seurantaan ja viestintään liittyvät materiaalikustannukset. Postin ja sähköisen viestinnän hankkeelle kohdistuvat maksut sekä puhelinkulut ovat tukikelpoisia.

25 § Välilliset kustannukset

Pykälässä ehdotetaan, että hankkeen tukikelpoisiksi kustannuksiksi voidaan hyväksyä muissa kuin 2 luvun mukaisissa hankkeissa tuensaajan maksamiin tosiasiallisiin kustannuksiin perustuva osuus tuensaajan toiminnan kustannuksista. Kullekin kustannuserälle voidaan määritellä oma kohdentamisperusteensa. Kohdentamisperuste on toteutettava perustelulla, oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla. Tarkoituksena on, että välillisistä kustannuksista voidaan kohdistaa hankkeelle vain se osuus, jonka voidaan yksiselitteisesti osoittaa johtuvan hankkeesta. Välillisten kustannusten määrään sovelletaan myös asetusehdotuksen 3 §:n yleissäännöstä kustannusten kohtuullisuudesta ja tarpeellisuudesta.

Välillisten kustannusten kohdentaminen hankkeeseen voidaan säännöksen perusteella toteuttaa usealla eri tavalla. Kohdentamisperusteen määrittelyssä on noudatettava

suhteellisuuden, tarpeellisuuden sekä kohtuullisuuden vaatimuksia. Kohdentamispe-
rusteen käyttö edellyttää, että tuensaaja on antanut tuen myöntävälle viranomaiselle
ennen tuen myöntämistä riittävän selvityksen laskentaperusteista.

Sen arvioiminen, että välilliset kustannukset ovat aiheutuneet hankkeesta, on osa ta-
pauskohtaista ja tukipäätökseen liittyvää harkintaa. Tukikelpoisuutta arvioitaessa on
myös otettava huomioon alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoit-
tamisesta annetun lain (8/2014) 2 luvun 10 §:n 2 momentin mukainen toimintatuen
kielto.

26 § Poistot

Pykälän ensimmäiseen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös poistojen tukikel-
poisuudesta. Pykälä vastaa ohjelmakaudella 2007–2013 sovellettua. Kysymyksessä
on yleisasetuksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesta poikkeuksesta sääntöön, jonka
mukaan menon tulee olla tuensaajan maksama. Edellytyksenä on, että sen määrä voi-
daan todeta kirjanpidosta. Poistot laskettaisiin kirjanpitolain (1336/1997) tai vastaa-
vien tuensaajaa koskevien säännösten mukaan. Poiston tukikelpoisuuden edellytyk-
senä on, että poiston kohteena olevan omaisuuden hankintaan ei ole saatu julkista tu-
kea. Julkisella tuella tarkoitetaan mitä tahansa julkista tukea, jota on käytetty omai-
suuden hankintaan. Säännöksen tarkoituksena on estää kustannuksen rahoittaminen
kahteen kertaan julkisista varoista. Säännöksellä estetään myös tuen kumuloitumi-
nen. Käyttöomaisuudella tarkoitettaisiin koneita, laitteita, kalusteita ja ajoneuvoja
myös siinä tapauksessa, että ne ovat osa infrastruktuuria. Yleensä rakennerahastoista
osarahoitetun tuen osalta on mahdollista valita, rahoitetaanko käyttöomaisuuden
hankintaa vai siitä tehtyjä poistoja. Yleensä vaihtoehtoa harkittaessa on huomiota
kiinnitettävä muun muassa hankkeen kesto.

Pykälän toiseen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös tilanteesta, jolloin jul-
kisyhteisö on tuensaajana. Julkisenä tukena ei tällöin pidetä sellaista julkista tukea,
jota julkisyhteisö on käyttänyt käyttöomaisuuden hankintaan.

27 § Tukikelpoiset julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin liittyvät kustannukset

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman mukaisesti
voidaan ohjelmakaudella rahoittaa Euroopan sosiaalirahastosta työvoima- ja yritys-
palvelulain (916/2012) mukaisia toimenpiteitä. Pykälään ehdotetaan otettavaksi
säännös siitä, mitkä edellä mainitun lain mukaiset kustannukset voidaan korvata tu-
kikelpoisena kustannuksena ja korvaamiseen perusteista. Julkisesta työvoima- ja yri-
tyspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiset toimenpiteet, jotka on määritelty tyh-
jentävästi pykälää koskevan ehdotuksen 1–3-kohdissa, ovat kuitenkin luonteeltaan
siirtomenoja, jotka on valtion tilikäytännön mukaisesti kirjattava suoraan ESR-
momentille lopullisena kustannuksena jo ennen tukikelpoisuustarkastusta. Koska
vastaava kansallinen talousarviotili on bruttobudjetoitu, ei yhteisrahoitteisen hanke-
toiminnan kirjaus- ja tilitysmenettelyä voida siirtomenojen osalta soveltaa. Rakenne-
rahastovarojen tukikelpoisuuden turvaamiseksi siirtomenoina toteutuvia ESR-
toimenpiteitä voidaan sisällyttää hanketoimintaan vain sellaisten yksittäisten toimen-
pidelajien osalta, jotka käsitellään välittävän toimielimen hankepäätöksen jälkeen
kaikissa seuraavissa tuotantovaiheissa työnvälityksen URA -asiakaspalvelu-
järjestelmässä EURA 2014 -järjestelmän ohjauksessa siirtomenon maksutapahtuman

maksamiseen asti. Menettely keventää siirtomenohankkeen toteuttajan hallinnollista taakkaa. Lisäksi se keventää merkittävästi myös rakennerahastovarojen hallinnoinnista vastaavan hallintoviranomaisen ESR -varojen lopullisen toteutuvan käytön tukikelvottomuusriskiä sekä välittävän toimielimen tekemää siirtomenojen tukikelpoisuustarkastusta.

28 § Tekninen tuki

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi teknisen tuen käytöstä ohjelmakauden 2014–2020 aikana sekä hallintoviranomaisen tietojärjestelmien hankinnasta ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Ensimmäisessä momentissa ehdotetaan säädettäväksi yleisasetuksen 59 artiklan mukaisista teknisestä tuesta tukikelpoisista toimenpiteistä. Edelleen ehdotetaan ensimmäiseen momenttiin otettava säännös siitä, että myös edellisten ja seuraavien ohjelmakausien kustannukset voidaan rahoittaa momentissa säädettyihin tarkoituksiin. Aikaisemmin mukaisesti teknistä tukea voidaan käyttää viranomaisen omiin rakennerahastotoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin, ja sitä hallinnoidaan viranomaisen itse toteutettavana hankkeena. Itse toteutavien hankkeiden hallinnossa on huolehdittava eriyttämiskaavan toteutumisesta. Edelleen ehdotetaan ensimmäiseen momenttiin teknisestä tuesta korvattavaksi sellaiset tietojärjestelmistä aiheutuvat kustannukset, jotka syntyvät rakennerahastojen hallinnoinnista ja jotka hallintoviranomainen hyväksyy rahoitettavaksi. Toimenpideohjelman teknisen tuen tukikelpoisuus ehdotetaan alkavaksi ohjelmakauden alusta eli vuoden 2014 alusta. Ehdotettu säännös on poikkeus tämän asetuksen 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan pääsäännöstä, jonka mukaan tukikelpoisuuden edellytyksenä on, että kustannus on aiheutunut hanketta koskevan päätöksen mukaisena toteuttamisaikana. Poikkeus johtuu teknisen tuen luonteesta.

Toiseen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös 25 §:ssä tarkoitettujen välillisten kustannusten tukikelvottomuudesta teknisen tuen osalta. Edelleen momentissa ehdotetaan, että teknisen tuen hankkeiden sekä välilliset että välittömät toimitilakustannukset, kuten huonevuokratulot sekä puhtaanapidosta ja lämmityksestä aiheutuvat kustannukset säädettäisiin tukikelvottomiksi.

4 luku Erinäiset säännökset

29 § Takaisinperintää, palauttamista ja muita korjaavia toimenpiteitä koskeva päätös

Koska ohjelmakausi 2014–2020 tullaan toteuttamaan täysin sähköisessä ympäristössä, ehdotetaan pykälään otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että kaikki takaisinperintää, palauttamista ja muita korjaavia toimenpiteitä koskevien päätösten valmistelu on tehtävä alueidenkehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (8/2014) 29 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tietojärjestelmässä asianmukaisen seurannan, menettelyiden yhdenmukaistamisen ja hallinnollisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

30 § Asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus

Valtionavustuslain (688/2001) 11 §:ssä säädetään valtionavustuspäätöksestä ja siihen otettavista tuensaaja velvoittavista ehdoista. Laissa tarkoitettuna keskeisenä ehtona voidaan pitää tuensaajan velvoitetta hanketta koskevien asiakirjojen säilyttämiseen

tarkastusta ja muutoksenhakua varten. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kaikkia tuensaajia koskevista asiakirjojen säilyttämisvelvollisuudesta ja säilyttämiseen sovellettavista säädöksistä.

Ensimmäisessä momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuensaajan asiakirjoja koskevasta yleisestä säilyttämisvelvollisuudesta ja viranomaisen velvollisuudesta ottaa päätökseen ehto säilyttämisvelvoitteesta. Säilyttämisaikaksi ehdotetaan kymmentä vuotta, joka lasketaan alkavaksi rahoituspäätöksessä vahvistetun hankkeen päättämispäivästä. Koska asiakirjojen säilyttämisvelvollisuuteen vaikuttaa tekijöitä, joiden määrittäminen täsmällisesti tulevaisuuteen nähden voi johtaa tilanteisiin, joissa jäsenvaltiolle voi aiheutua huomattavia rahallisia edunmenetyksiä, on ehdotettu kymmenen vuoden säilyttämisaika perusteltu. Säilyttämisaajan pituuteen vaikuttaa sekä yleisasetuksen 140 artiklan asettamat määräajat, joiden johdosta määräajan laskeminen yksittäiselle hankkeelle on haasteellista, että tuensaajan oikeusturva. Tuensaajan oikeusturva sisältää vaatimuksen asetettujen velvoitteiden selkeydestä, mikä tässä tapauksessa sisältää vaatimuksen siitä, että tuensaajalla on oikeus saada selkeät säilyttämisaikaa koskevat määräykset.

Toisessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuen myöntävän viranomaisen mahdollisuudesta jatkaa säilyttämisaikaa oikeudenkäynnin johdosta tai komission edellyttämän toimenpiteen johdosta. Jos säilyttämisaikaa jatketaan, on viranomaisen annettava tästä tuensaajalle kirjallinen ilmoitus.

Kolmanteen momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä johtuvista säilyttämisaikaa koskevista poikkeuksista. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 (de minimis -asetuksen) erityissääntelyn mukaan yksittäistä vähämerkityksistä tukea koskevat asiakirjat on säilytettävä kymmenen verovuoden ajan tuen myöntämispäivästä. Vähämerkityksisen tuen ohjelmaa koskevat asiakirjat on kuitenkin säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä päivästä, jolloin ohjelmasta myönnetään viimeinen yksittäinen tuki. Kansallisesti eräille asiakirjoille, kuten palkkatositteille tai niitä vastaaville asiakirjoille, on asetettu huomattavan pitkä viidenkymmenen vuoden säilyttämisaika.

31 § EURA 2014 -tietojärjestelmän tiedonohjaussuunnitelman noudattaminen

Tiedonohjaussuunnitelma on määrämuotoinen asiakirjahallintajärjestelmä ja muodostaa erillisdiaarin. Tiedonohjaussuunnitelmalla varmistetaan asiakirjojen ja tietojen yhdenmukainen tietosisältö. Arkistolaitos myöntää sähköisen arkistoinnin luvan. Pykälään ehdotetaan otettavaksi selventävä säännös EURA 2014 -tietojärjestelmän tiedonohjaussuunnitelman noudattamisesta liitännäisjärjestelmissä. Liitännäisjärjestelmän omistajalle asetettu velvoite noudattaa tiedonohjaussuunnitelmaa täysin yhdenmukaisesti ei ole tarkoituksenmukaista, koska EURA 2014 -tietojärjestelmän lisäksi käytettävissä liitännäisjärjestelmissä hallinnoidaan rakennerahastohankkeiden ohella kansallisia tukia ja muita tukia, joiden hallintomalli poikkeaa rakennerahastoista. Rakennerahastohankkeiden osalta hallintoviranomainen voi kuitenkin edellyttää riittävää yhdenmukaisuutta, jotta hallinnoinnissa syntyvät tiedot täyttävät määrällisesti ja laadullisesti hallintoviranomaisen ja EU:n komission asettamat vaatimukset.

32 § Voimaantulo

Asetusehdotus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2014. Pykälän toiseen momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan tällä asetuksella kumottaisiin valtioneuvoston asetus rakennerahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (501/2011) myöhempine muutoksineen. Kolmannessa momentissa ehdotetaan kumottavan asetuksen soveltamisesta sen voimassaoloaikana myönnettyyn tukeen. Neljännessä momentissa säädettäisiin, että rakennerahasto-ohjelmista, joiden toimeenpano on alkanut ennen tämän asetuksen voimaantuloa, myönnettävään tukeen sovellettaisiin tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Välittävien toimielinten lukumäärän vähentäminen ja tehtäviin erikoistuminen sekä sähköiseen hankehallintoon siirtyminen lisää ohjelmakaudella kustannustehokkuutta hankehallinnossa ja keventää hallinnollista taakkaa. Yksinkertaistettujen kustannusmallien täysimääräinen käyttöönotto tulee lyhentämään hankkeiden maksatusaikoja ja vähentää maksuksiin käytettävää työaikaa välittävissä toimielimissä. Muutoin ehdotetut säännökset vastaavat pitkälti voimassa olevaa rakennerahastosta osarahoitettavien menojen tukikelpoisuudesta annettua valtioneuvoston asetusta.

Esityksen valmistelu

Ehdotettu asetus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Asetusluonnos on eri vaiheissa käsitelty alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunnassa. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina ministeriöiden lisäksi maakuntien liitot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, keskeiset järjestöt sekä Kuntaliitto. Lisäksi asetusluonnos on ollut laajalla lausuntokierroksella.